

Dr hab. Paweł Gusnar, prof. UMFC
roku
Dziedzina: sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna: instrumentalistyka

Warszawa, 28 lutego 2020

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr. Wisuwata Pruksavanicha

Zlecaniodawca recenzji

Akademia Muzyczna w Krakowie, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 13 września 2019 roku, zlecenie podjęte na podstawie *Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz.U. z 2014 roku, poz. 1852) oraz *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora* (Dz.U. z 2014 roku, poz. 1383).

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 10 września 2019 roku w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek Pana mgr. Wisuwata Pruksavanicha, przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka
- wyznaczenia recenzentów.

W świetle *Ustawy z dnia 14 marca 2013 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz.U. nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami, Dz.U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1-3) Rada Wydziału Instrumentalnego posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Do nadesłanego mi przez przewodniczącego Rady pisma, sygnowanego datą 10 września 2019 roku, informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pana mgr. Wisuwata Pruksavanicha pt. *Influence of Thai Music Elements and Western Saxophone Music by the example of Wisuwat Pruksavanich's Saxophone Composition* (*Wpływ elementów muzyki tajskiej i zachodniej muzyki saksofonowej na twórczość Wisuwata Pruksavanicha*) została dołączona następująca dokumentacja z posiedzenia Rady Wydziału Instrumentalnego w dniu 10 września 2019 roku:

- wyciąg z protokołu Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 1 kwietnia 2019 roku,
- lista obecności członków Rady w dniu 10 września 2019 roku,
- uchwała o wszczęciu przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych i wyznaczeniu promotora,
- uchwały o wyznaczeniu recenzentów,

- protokoły Komisji Skrutacyjnej,
- jeden egzemplarz pracy doktorskiej wraz z dokumentacją.

W świetle *Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku* art. 14 ust. 2 pkt. 2, Rada Wydziału Instrumentalnego podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej mgr. Wisuwata Pruksavanicha.

Podstawowe dane o Kandydacie

Pan Wisuwat Pruksavanich urodził się _____ roku w Songkhla w Tajlandii. Naukę gry na saksofonie rozpoczął w wieku dziesięciu lat w Saengthong Vitthaya School Marching Band. Następnie kontynuował naukę w College of Music na Mahidol University, w klasie profesora Shyena Lee. Ukończył studia doktoranckie w Akademii Muzycznej w Krakowie, gdzie kształcił się pod okiem prof. dr. hab. Andrzeja Rzymkowskiego. Zarówno podczas studiów na Mahidol University, jak i w AM w Krakowie brał udział w licznych kursach mistrzowskich prowadzonych przez wybitnych pedagogów, jak: Jean-Marie Londeix, John Sampen, Roger Greenberg, Claude Delangle, Jean-Pierre Baraglioli, Chien-Kwan Lin, Richard Dirlam, William Street, Keiji Munesada, Joseph Luloff, Federico Mondelci, Eric Nestler, Eugene Rousseau, Yang, Jean Yves Fourmeau, Vince Gnojek, Richard Ducros, Christian Lauba i John Myung. Obecnie pracuje jako wykładowca w klasie saksofonu w Mahidol University's College of Music, a także jako saksofonista w Cloud Wanderer, Bun-Leng Project. W latach 2011-2017 pracował jako nauczyciel gry na saksofonie w Shrewsbury International School.

Dużym wyróżnieniem dla Wisuwata Pruksavanicha było zaproszenie przez Christiana Laubę, wybitnego francuskiego kompozytora muzyki saksofonowej, do udziału w jego klasie mistrzowskiej w Lisbonie. Pan Pruksavanich jest także laureatem kilku nagród w krajowych i międzynarodowych konkursach, m.in.: pierwszej nagrody w 9 Azjatyckim Konkursie Zespołów Orkiestrowych (2007), pierwszej nagrody w Tajskim Konkursie Big-Bandów Yamaha 2000, czy drugiej nagrody w 8 Osaka International Music Competition w Japonii (2007). W konkursie organizowanym przez pismo „Kom Chad Luek” jego album *Hard Fairy* został nominowany do nagrody Best Instrumental Album, a on sam zdobył nominację jako Best New Artist. Jest pierwszym tajskim saksofonistą, który został artystą firmy Yamaha. Wystąpił na wielu światowych scenach muzycznych. Jako solista dokonał m.in. światowej premiery *The Dawn of Darkness* Naronga Prangcharoena (2012) podczas Ki Zu Na Concert w tokijskiej Sumida Triphony Hall. Jako członek Siam Saxophone Quartet, podczas 16 Światowego Kongresu Saksofonowego w St Andrews w Szkocji (2012), dokonał premierowych wykonań utworów *Ligne(s) médiane(s)* Roberta Lemaya oraz *Gliese 581g* Jamesa J. Ogburna. Był gościem II Polskiego Kongresu Saksofonowego w warszawskim Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina (2018). Wielokrotnie miałem przyjemność słuchać występów Wisuwata Pruksavanicha i z pełną stanowczością stwierdzam, iż należy on do grona najznakomitszych saksofonistów młodego pokolenia. Jest muzykiem kreatywnym, dojrzałym, wszechstronnym i wrażliwym.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pana mgr. Wisuwata Pruksavanicha pod tytułem *Influence of Thai Music Elements and Western Saxophone Music by the example of Wisuwat Pruksavanich's Saxophone Composition*, przygotowana pod merytoryczną opieką Pana prof. dr. hab. Andrzeja Rzymkowskiego, składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne obejmuje następujące utwory:

- *Karn* (2014) for Soprano Saxophone and Electronic,
- *Starowislna* (2017) for Alto Saxophone and Electronic,
- *Cha La Wan in the Wonderland* (2017) for Alto Saxophone and Electronic,
- *Samila 1994* (2017) for Alto Saxophone and Electronic,
- *Bun Leng Rock Fantasia* for Two Saxophones and Electronic.

Czas całkowity - 39:41

Partię saksofonów sopranowego i altowego wykonał Doktorant.

Wszystkich nagrań dokonano w Sali Koncertowej Domu Studenckiego Akademii Muzycznej w Krakowie w dniach 25-29 kwietnia 2019 roku.

Utwory zarejestrowane na płycie CD, zostały skomponowane w podobnym okresie czasowym, między 2014 a 2017 rokiem. Niestety, nie znalazłem w pracy informacji o dacie powstania utworu *Bun Leng Rock Fantasia*. Zbliżony czas powstania przedłożonych do oceny dzieł pozwala na ukazanie kierunków rozwoju muzyki elektronicznej w twórczości autora i określenie ich wpływu na jego twórczość z udziałem saksofonu, zwłaszcza w muzyce tajskiej. Wymienione kompozycje napisane są na saksofon solo (w dwóch odmianach: sopranowej i altowej) z wykorzystaniem różnych wariantów warstwy elektronicznej, stąd jedynym artystą, który wziął udział w nagraniu był Wisuwat Pruksavanich. Wyjątek stanowi utwór *Bun Leng Rock Fantasia* napisany na dwa saksofony.

Zarówno w opisie dzieła jak i na płycie CD brakuje informacji kto zrealizował nagranie i kto dokonał masteringu płyty.

Przygotowanie tak wymagającej propozycji artystycznej, naznaczonej wieloma trudnościami technicznymi i wyrazowymi partii saksofonu, mogło mieć miejsce wyłącznie w oparciu o wiedzę, talent oraz emocjonalne i profesjonalne zaangażowanie Doktoranta. Na szczególną uwagę zasługuje kompozycja *Karn* (2014) na saksofon sopranowy - niezwykle efektowana, wykorzystująca wiele ciekawych rozwiązań w partii elektronicznej oraz naszpikowana trudnościami w partii saksofonu, co jest dużym wyzwaniem dla solisty. Nagrany na płycie materiał świadczy o wysokim poziomie wykonawczym Pana Wisuwata Pruksavanicha. Utwory stanowiące dzieło artystyczne narzucają konieczność wprawnego operowania instrumentem w dwóch jego odmianach - sopranowej i altowej, operowania znakomitą warsztatem, w tym dużej biegłości technicznej, a także wymagają praktycznej wiedzy dotyczącej połączenia instrumentu akustycznego z elektroniką. W interpretacjach Doktoranta przykuwa uwagę nienaganna technika palcowa, a także swoboda w korzystaniu z wielu innych współczesnych technik wykonawczych, jak: podwójne *staccato*, oddech permanentny, *slap tongue*, gra w rejestrze *altissimo*, multifony, *bisbigliando*. Tych nowych wyzwań dla

wykonawcy próżno szukać w muzyce operującej bardziej tradycyjnym językiem. Grę Pana Pruksavanicha charakteryzuje doskonale wycucie rytmu, kreatywność, wyobraźnia muzyczna oraz intuicja artystyczna. Doktorant proponuje interpretacje świadome, pełne ekspresji i energii. Wszystkie te cechy sprawiają, że płyty słucha się z przyjemnością.

Dzieło artystyczne przyjmuje.

Część opisowa rozprawy liczy 152 strony. Napisana została w całości w języku angielskim. Składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów i 14 podrozdziałów, podzielonych na 83 sekcje niższego rzędu, z czego ostatni, piąty rozdział stanowi konkluzję, streszczenia w języku polskim i angielskim, bibliografii - z wydzielonymi jako odrębne części wykazem publikacji nutowych, książek, artykułów, źródeł internetowych, wywiadów, spisu przykładów nutowych oraz zdjęć, a także czterech aneksów - od A do D, na które składają się wywiady z François Rossé, Guillermo Presa Santanę i Markiem Engebretsonem.

Przedmiot pracy stanowi opis autorskich kompozycji przedstawionych w dziele artystycznym wraz z przybliżeniem inspiracji prowadzących do ich powstania. We wstępie Autor pisze o wpływie tradycyjnej muzyki tajskiej na jego twórczość, włączając kontekst kulturowy i religijny. Tajskie instrumenty muzyczne, występujące w krajach Azji Południowo-Wschodniej, omawia zarówno w aspekcie efektów melodyczno-rytmicznych, jak i współczesnych technik wykonawczych w muzyce saksofonowej. Wyjaśnia sposoby połączenia elementów tradycyjnej muzyki tajskiej, zachodniej muzyki saksofonowej i progresywnej muzyki rockowej, występujących w jego kompozycjach. Przypomina, że tradycje wykonawcze na saksofonie w Tajlandii, podobnie jak w Polsce, liczą ok. 40 lat. Przybliży pierwsze tajskie kompozycje z którymi się zapoznał: *The Dawn of Darkness* Naronga Prangcharoena - koncert na saksofon tenorowy, który miał swoją premierę w roku 2012 oraz *Saxcromism* Piyawata Louilarppraserta na zespół saksofonowy, którego premiera odbyła się w roku 2014 z Salaya Saxophone Ensemble.

Praca pisemna, stanowiąca opis dzieła artystycznego, uzupełnia moją bardzo dobrą ocenę Pana Wisuwata Pruksavanicha powziętą na podstawie nagrania.

W pierwszym rozdziale, zatytułowanym *Thai Traditional Musical Instruments*, Autor dysertacji odnosi się do tajskich tradycyjnych instrumentów muzycznych. Szczegółowo opisuje historię ich powstania oraz rolę w jego kompozycjach saksofonowych. Nawiązuje do takich instrumentów jak: *Ranat Ayk*, *Chakhe*, *Khong Wong Yai*, *Khong Chai*, *Ching*, *Klong Yao*, *Poeng Mang Khok*.

Drugi rozdział przedstawia wpływ elementów muzyki tajskiej na twórczość saksofonową Autora. Doktorant szczegółowo przybliży historię muzyki tajskiej, którą podzielił na 4 okresy: Sukhotai (1249-1463), Ayutthaya (1350-1767), Krung Thon Buri (1768-1782), Rattanakosin (1782 - aż do obecnych czasów). Opisuje instrumentarium właściwe dla każdego z ww. okresów, związek muzyki z buddyzmem oraz jej wpływ na kształt utworów saksofonowych powstających w Tajlandii.

Trzeci rozdział ukazuje wpływ muzyki zachodnioeuropejskiej na kompozycje Doktoranta oraz zastosowanie w nich efektów brzmieniowych, w tym przyporządkowanych do obszaru

rozszerzonych technik wykonawczych gry na saksofonie. Dużą wartością tej pracy jest odniesienie tych technik do przedłożonych do oceny utworów wraz z przykładami ćwiczeń ww. elementów, jak: oddech permanentny, *slap tongue*, gra w rejestrze *altissimo*, multify, *bisbigliando*. Rozdział ten mógłby stanowić osobny podręcznik dla młodych adeptów gry na saksofonie, chcących poznać współczesny język wykonawczy w zakresie gry na saksofonie na przykładzie muzyki naszych czasów.

Czwarty rozdział pracy obejmuje rozważania na temat wykorzystania efektów elektroakustycznych w połączeniu z saksofonem na przykładzie utworów Pruksawanicha. Autor szczegółowo opisuje zastosowanie takich efektów jak: *reverb*, *delay*, *mono delay effect*, *stereo delay effect*, *distortion*. W podrozdziale trzecim Doktorant przybliży również sylwetki i twórczość trzech europejskich kompozytorów wykorzystujących elektronikę w swoich utworach: Jacoba Ter Veldhauisa, Françoisa Rossé i Marka Engebretsona.

W rozdziale piątym Autor podsumowuje wszystkie kwestie związane z różnicami i podobieństwem muzyki tajskiej do muzyki zachodnioeuropejskiej, a także przedstawia rezultaty połączenia saksofonu z elektroniką w literaturze muzycznej. Przybliży również opinie innych saksofonistów i słuchaczy na jego twórczość. Ponadto wyraża własny pogląd na przyszłość muzyki saksofonowej z punktu widzenia zarówno wykonawcy, jak i kompozytora.

W opisowej części pracy widoczne są starania o jej estetyczny wygląd, jednak Autorowi nie udało się uniknąć drobnych błędów redakcyjnych. Rozprawa została napisana dość prostym językiem angielskim, co z drugiej strony może stanowić pewne ułatwienie dla czytelnika.

Konkluzja

Rozprawa doktorska Pana mgr. Wisuwata Pruksawanicha poprzez swoją formę oraz twórczą treść artystyczną i edukacyjną wkracza w sferę konkretnej wizji budowania instrumentalnej kultury muzycznej. Część pisemna jest bardzo wartościowa. Doktorant wykazuje się zmysłem analitycznym oraz umiejętnością sformułowania problemów i opisania środków muzycznych, jakie stosuje w swojej pracy twórczej. Na tym, moim zdaniem, polega znaczący wkład tej pracy w rozwój dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez Doktoranta oraz całej dziedziny sztuk muzycznych.

Niniejszym stwierdzam, że Doktorant wykazał się odpowiednią wiedzą teoretyczną oraz wyróżniającymi umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełnił bez zastrzeżeń wymagania art. 13 ust. 1 *Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku*.

Pracę doktorską przyjmuję.

dr hab. Paweł Gusnar, prof. UMFC

